FAXE KOMMUNE

Center for Social, Sundhed & Pleje

Instruks for urinprøvetagning **Samt vejledning i kørsel med urinprøver til egen læge**			
Målgruppe og anvendelsesområde	Instruksen er gældende for alle enheder i CSSP og omhandler urinprøvetagning i borgers eget hjem, på botilbud og på plejehjem.		
Dokumenttype	Lokal instruks	Version	2.0
Udarbejdet af	Kvalitetsenheden i CSSP	Dato for ikrafttrædelse	09.2026
Godkendt af	Tina Asmussen, Chef for Sundhed og pleje Mona Funch, Chef for Hjemmeplejen, Sygeplejeenheden, Demens, Sundhedsfremme og Træning Troels Permin, Chef for Handicap og Psykiatri	Dato for næste ajourføring	09.2028

Formål med instruksen	Formålet med denne instruks er at sikre en ensartet og korrekt håndtering af urinprøvetagning og transport af urinprøver i Faxe Kommune. Instruksen præciserer, at de sundhedsfaglige procedurer for urinprøvetagning følger de gældende retningslinjer i VAR Healthcare, samt tydeliggør Faxe Kommunes praksis for transport af urinprøver til lægehuset.
Begreber	**UVI:** Urinvejsinfektioner som dækker over blærebetændelse og nyrebækken-betændelse. Urinvejsinfektioner ses hyppigt – især hos kvinder – og er som regel forårsaget af bakterier. Urinvejsinfektioner behandles med antibiotika. **Symptomer på UVI:** Svie eller smerter ved vandladning er det mest almindelige. Andre symptomer kan være hyppig vandladningstrang samt uklar og ildelugtende urin. Ældre og svækkede personer kan have atypiske symptomer som delir, faldtendens og uro. **Urinprøve:** Urinprøve tages til forskellige formål og omfatter både klinisk kemiske- og bakteriologiske undersøgelser. Pålideligheden af et urinprøvesvar afhænger af, at prøven tages på rigtig måde, og at den håndteres og opbevares forskriftsmæssigt før den skal analyseres.
Ansvar	Det er ledelsens ansvar at sikre, at den gældende instruks for urinprøvetagning samt kørsel med urinprøver kendes og efterleves af alle ansatte.

	De ansatte er forpligtet til at kende og efterleve instruksen og har et medansvar for at kvalificerer sig i emnet via e-læring i Ple2learn, hvis dette er tilgængeligt. Ansvar og kompetenceforhold er beskrevet i det fælles Kompetenceskema for CSSP - https://instruks.faxekommune.dk/da/instrukser-mm/kompetenceskemaer.
Beskrivelse af opgaven/fremgangsmåde	Urinprøvetagning er altid lægeordineret. Ved mistanke om, eller symptomer på urinvejsinfektion tages der kontakt til borgers læge med henblik på videre plan. Ordinerer lægen urinprøve, skal tidsramme for aflevering af prøven planlægges i samråd med lægen. **Kørsel med urinprøver** **Det er borgeren selv eller dennes pårørende/netværk, der har ansvaret for at aflevere lægeordinerede prøver, hos egen læge.** Hvis borgeren ikke selv kan konsultere egen læge, og hverken borger eller pårørende/netværk har mulighed for at aflevere prøven, kan personalet i disse særlige tilfælde bistå med transport og aflevering af prøven. Kørsel med urinprøver er kun en mulighed hvis dette er foreneligt med driften den pågældende dag og hver sag vurderes enkeltvis. Et særligt tilfælde kan eksempelvis være, hvor hurtig aflevering af prøven er nødvendig for at afklare borgerens tilstand og dermed forebygge en unødvendig indlæggelse, eller hvor lægen vurderer, at prøven skal afleveres samme dag for at kunne iværksætte relevant behandling. Det skal samtidig vurderes, om prøven kan afvente, at en pårørende har mulighed for at aflevere den. Når en urinprøve er taget med henblik på dyrkning og resistensbestemmelse (D+R), skal prøven som udgangspunkt afleveres hos lægen inden for 1 time efter prøvetagningen. Hvis dette ikke er muligt, skal prøven opbevares på køl og afleveres senest inden for 4 timer efter prøvetagningen. Det betyder, at transport og aflevering **skal** være afklaret og koordineret med pårørende/borgers netværk, inden urinprøven tages. **Geografisk afgrænsning** Personalet afleverer kun lægeordinerede prøver hos praktiserende læge inden for Faxe kommunes grænse og indenfor lægens åbningstid, dvs. i dagvagten. **Procedurer for urinprøvetagning** Der findes forskellige procedurer for urinprøvetagning. I Faxe Kommune arbejdes der ud fra procedurebeskrivelserne i VAR Healthcare. I VAR søges der på "urinprøve" så komme alle procedurer frem, vælg den procedurebeskrivelse der passer til den situation du står i.

	Skift af kateter inden urinprøvetagning: Korttids KAD (kateter har ligget <7 dage) = skift ikke nødvendigt inden urinprøvetagning. Langtids KAD (kateter har ligget >7 dage) = skift altid nødvendigt inden urinprøvetagning. Praktiserende læge følger deres instruks fra DSAM. Denne instruks foreskriver, at kateteret altid skiftes inden der tages urin fra til D+R. Hvis egen læge ordinerer/anbefaler kateterskift inden prøvetagning, følges denne ordination og prøven tages efterfølgende med afsæt i relevant VAR procedurer. **Kontrol urin:** Rutinemæssig kontrol af urin efter afsluttet behandling for urinvejsinfektion anbefales ikke. Kontrolurin tages kun efter ordination fra den behandlingsansvarlige læge. Hvis lægen har ordineret en kontrolurin, skal denne tages på det tidspunkt, som lægen har angivet.
Dokumentation	Problematikken beskrives under relevant sygeplejetilstand. Se også GUIDE TIL SYGEPLEJETILSTANDE på instruks.faxekommune.dk
Patientsikkerhed	Utilsigtede hændelser skal indberettes til DPSD via https://www.sundk.dk/uth. Sager sagsbehandles løbendes af enhedens UTH-ansvarlige medarbejder. Læring, sparring og refleksion med afsæt i patientsikkerhedsarbejdet, bør være en fast del af personalemøderne.
Kilder og links	VAR Healthcare – søgeord: "urinprøve": • Procedurer 11 stk. • Videnstof om urinprøve/urin 8 artikler
Kvalitetskontrol	Der udføres løbende kvalitetskontrol på den sundhedsfaglige journalføring i CSSP, både lokalt og af Kvalitetsenheden